

Fråga:

Om ett gym väljer att stänga ner p.g.a. Corona-risker, kan gymmets medlemmar då kräva någon ersättning av gymmet för att de inte kan nyttja sin gymlokal?

Svar:

Hej,

Vad som gäller i detta avseende regleras av parternas avtal. Varken konsumentköplagen eller konsumenttjänstlagen gäller för gymavtal.

Varje gym har sina egna avtalsvillkor.

Om det i avtalsvillkoren finns en klar och tydlig force majeure-klausul som berättigar gymmet att vara fri från sina avtalsförpliktelser och hålla stängt i det fall allvarlig risk för smittspridning föreligger, kan gymmet ha rätt att hålla stängt utan att bli direkt ersättningskyldiga till sina medlemmar.

Notera mitt ”kan”. Att tillämpa force majeure-klausuler med framgång är sällsynt och särskilt när avtalet är mellan en konsument (gymmedlemmen) och en näringsidkare (gymmet). Notera också mitt ”direkt” ersättningskyldiga.

Force Majeure betyder händelser utanför en eller båda avtalsparternas kontroll som den eller de vid avtalets ingående inte rimligen kunde ha förutsett eller när hindret för fullgörande av avtalet väl inträder inte heller hade kunnat övervinna. Det kan handla om ändrad lagstiftning, naturkatastrofer, konjunktursvängningar och liknande.

Även fast det är svårt för en avtalspart att förutspå hur länge ett hinder såsom omfattande smittspridning av en samhälls- och hälsofarlig sjukdom kommer att pågå, kommer hindret att upphöra. Konsekvensen av en tillämpning av force majeure-klausul blir i denna gymsituation att gymmet inte måste hålla en lokal öppen så länge som verksamhetens bedrivande kan bidra till smittspridningen. När situationen lugnat ner sig måste gymmet öppna igen. Skäligen ska

gymmedlemmarnas medlemskap frysas och de veckor eller månader gymmet håller stängt sparas åt medlemmen som får nyttja dessa vid ett senare tillfälle.

Force majeure-situationen i ert fall ger inte gymmedlemmen rätt till uppskov med betalning eftersom smittspridningen inte drabbar en avtalspart som har som enda skyldighet att betala.

Gymmedlemmen måste alltså betala under tiden ni har stängt med får x antal fria veckor/månader tillgodo som motsvarar den tid ni har stängt. Det är detta jag menar med att gym med klara och tydliga force majeure-klausuler som inkluderar möjligheten att hålla stängt vid omfattande smittspridning måste inte bevilja medlemmarna gratismånader under tiden stängningen pågår men måste ge medlemmarna ”gratis” gymtid motsvarande den tid de haft stängt när smittorisken har upphört och gymmet kan öppna igen.

Med en parallell till köplagen (1990:931) (”Köpl”) är ni inte skyldiga att betala skadestånd till gymkunden när ni stänger med anledning av Corona eftersom Corona-epidemin är en omständighet utanför er kontroll (se 27 § 1 st. KöpL). Har ni inte stängt ert gym än, men funderar på att göra det med anledning av Corona och med stöd av avtalad force majeure ska ni meddela era medlemmar om nedstängningen så fort som möjligt. Meddelar ni inte era gymmedlemmar i tid, till följd att gymmedlemmen orsakas merkostnader som kunde ha undvikits om ni varit tidiga med informationen, kan ni bli ersättningsskyldiga för dessa merkostnader (jfr 28 § KöpL).

Många gym har force majeure-klausuler i sina avtal som är mer eller mindre tydliga. Den generella utgångspunkten är att force-majeure klausuler ska tolkas restriktivt. Det leder till att finns det en uppräknig i en sådan klausul om vilka omständigheter som omfattas och är smittspridning inte med i listan, kan ett gym inte åberopa klausulen som grund för sin avtalsförpliktelse att hålla öppet vissa tider.

Det vanligaste är dock att en force-majeure klausul både innehåller en uppräknig av exempelsituationer och en allmänt hållen skrivning t.ex. att ”gymmet har rätt att hålla anläggningen stängd om stängningen beror på ett hinder utanför gymmets kontroll som gymmet inte skäligen kunde ha räknat med vid avtalets ingående och vars följd gymmet inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.” **Har ni med en sådan allmänt hållen skrivning i**

er force-majeure klausul borde ni kunna göra gällande den som stöd för att ni enligt gymavtalet har rätt att hålla stängt under tiden som smittspridningen pågår.

Har en gymmedlem rätt att häva avtalet med er när ni håller stängt även fast ni har en tillämplig force-majeure klausul?

Ni bryter inte mot avtalet när ni håller stängt med stöd av en tillämplig force majeure-klausul. Gymmedlemmen har då inte rätt att häva avtalet (d.v.s. säga upp avtalet för omedelbart upphörande och kräva återbetalning på förbetalda gymavgifter) på den grunden.

Om Corona-situationen skulle utvecklas så att ni måste hålla stängt under en mycket lång tid kan det med stöd av 36 § avtalslagen tolkas in att gymmedlemmen har rätt att häva avtalet med anledning av att hindret pågått så länge. Gymmedlemmen ska inte behöva vara fast i ett avtal hur länge som helst utan att få något levererat till sig. Ibland är en force majeure-klausul författad så att när fördröjning med att leverera – i detta fall ett öppet gym – har pågått under en viss tid har en avtalspart rätt att säga upp avtalet.

Har en gymmedlem rätt att häva avtalet med er när ni håller stängt utan en tillämplig force-majeure klausul?

Håller ni stängt fast ni saknar en tillämplig force majeure-klausul begår ni ett avtalsbrott som kan ge era medlemmar rätt att häva avtalet d.v.s. omedelbart säga upp avtalet. Har medlemmen betalat en medlemsavgift för kommande månad i förskott har denne rätt att vid uppsägningen få tillbaka sina förbetalda pengar.

För att medlemmen ska ha rätt att säga upp avtalet måste ni begå ett *väsentligt avtalsbrott*. Här måste man göra någon skälighetsbedömning utifrån vilka öppettider ni utlovat era gymmedlemmar enligt era villkor. Har ni förbehållit er en rätt att ensidigt ändra era öppettider från tid till annan talar det för att ett längre avbrott i öppettiderna krävs för att en gymmedlem ska ha rätt att häva avtalet.

Här måste vi också flagga för att det finns diskussioner i den juridiska doktrinen om att force majeure inte bara är en befrielsegrund man kan avtala om utan som gäller oavsett avtal med stöd av allmänna avtalsrättsliga principer.

Är det så att ni håller stängt t.ex. med anledning av regeringens förordning om att evenemang med folksamlingar på 500 personer är förbjudna (förordning om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, SFS 2020:114), skulle det kunna vara en sådan allmän force majeure-klausul som ger er rätt att hålla stängt så länge som förordningen gäller och då ni har en gymanläggning som kan rymma minst 500 personer.

När regeringen har upphört förordningen måste ni hålla öppet som vanligt och ska då – som jag tidigare förklarat – ge de medlemmar som drabbats av stängningen fria grymveckor/månader motsvarande den tid ni har haft stängt.

Pågår stängningen under en mycket lång tid – gäller samma information som jag angett under rubriken ”Har en gymmedlem rätt att häva avtalet med er när ni håller stängt även fast ni har en tillämplig force-majeure klausul?” d.v.s. en gymmedlem kan med stöd av 36 § avtalslagen ha rätt att häva avtalet.

Att tänka på

- 1) Läs igenom era egna avtalsvillkor mycket noggrant
- 2) Har ni en force majeure-klausul se över hur denna är skriven. Har ni möjlighet att inkludera smittspridning som ett skäl att hålla stängt?
- 3) Har ni ingen force majeure-klausul som ger er rätt att hålla stängt t.ex. vid smittspridning; har ni då en lokal där 500 personer kan vistas samtidigt? I sådana fall kan ni från och med den 12 mars 2020 hänvisa till förordning om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar (SFS 2020:114), vilken förbjuder er att samla 500 människor eller mer på en och samma plats. Det skulle kunna räknas som en allmän force majeure-situation som befriar er från att hålla öppet även utan avtal.

- 4) Kom ihåg att era medlemmar skäligen ska kompenseras för den tid ni har stängt genom att få fria veckor/månader efter det att Corona-situationen har lagt sig.
- 5) Har ni varken en force majeure klausul i ert avtal som gäller vid smittspridning eller en gymlokal som inrymmer 500 personer får ni leta efter om ni har några klausuler i ert avtal som ger er möjlighet att ensidigt ändra öppettider och hålla stängt i perioder.
- 6) Har ni inte heller förbehållit er rätten att ändra öppettider och hålla stängt i perioder får ni motivera en stängning med ett policy beslut från ledningen d.v.s. att ni stänger ner med anledning av Corona och att ni inte vill bidra till ökat smittspridning. Var då beredda på att utan ett tyngre avtalsstöd eller lagstöd för ert beslut i många fall kan ge gymkunden rätt att säga upp avtalet eftersom att ni inte presterar er huvudförpliktelse d.v.s. att ha ett gym tillgängligt under vissa avtalade tider.
- 7) Håll era gymmedlemmar noga underrättade om motiveringen till ert beslut att stänga och vilka rättigheter de har enligt era avtalsvillkor.

Hoppas detta besvarade din fråga! Hör gärna av dig om du har ytterligare frågor.

Med vänliga hälsningar,

Legal Support